

Groen & Doen

HOOGVEEN Nationale tuinvogeltelling

Tel op zaterdag 28 of zondag 29 januari een half uur de vogels in uw tuin of op uw balkon. Overvliegende vogels tellen niet mee. Noteer de waarnemingen van één soort. Maar tel deze waarnemingen niet bij elkaar op, want dan loopt u het risico dezelfde vogel dubbel te tellen. Geef alleen het hoogste aantal door van een soort die u tegelijk hebt gezien. Dus: ziet u in uw tel-halftuur 3 koolmezen en even later 5 koolmezen, dan geeft u door: 5 koolmezen.

▶ Geef uw telling door op www.tuinvogeltelling.nl

HOOGVEEN Mandala's uit de natuur

Kleuren met natuurlijk materiaal. Doe je mee? De activiteit vindt plaats op woensdag 1 februari van 13.30 tot 15.00 uur en is bedoeld voor kinderen van alle leeftijden. Leden betalen 1,50 euro, niet-leden 2,50 euro en vooraf aanmelden is verplicht. Maximaal acht kinderen. Locatie: Punt H, Hoofdstraat 17a in Hoogeveen.

▶ Opgave: www.ivn.nl/afdeling/hoogeveen/activiteiten/mandalas-uit-de-natuur

RUINEN Wandeling

Zondag 22 januari: Wandeling met de boswachter van 14.00 tot 15.30 uur. Lekker de natuur in. Jas en laarzen aan en een frisse neus halen. De gids vertelt over de natuur in het gebied en natuurlijk komen de seizoenen aan bod, met planten en dieren die daar bij horen. Kinderen tot 12 jaar mogen gratis mee. Na afloop staat er drinken voor je klaar.

▶ Informatie: www.natuurmonumenten.nl/bcdwingelderveld

Het Drentse Landschap

HOOGHALEN De Bron geopend

Zondag 22 januari om 14.00 uur. Normaal voor mens en schape gesloten, daardoor heeft dit gebied een heel ander uiterlijk dan de rest van het Hijkerfeld. Duidelijk zichtbaar zijn sporen van menselijk gebruik, onder andere uit WOII. En vanuit een geheel nieuwe hoek werpen we een blik op het Hijkerfeld. Start: Schaapskooi, Hijkerweg 12 bij Hooghalen.

Europese pestvogel vergeleken met Canadese waxwing

Hero Moorlag

Vlieland, Terschelling, Limburg, Friesland, stad Groningen, Noord-Holland en een enkele in Nijverdalen. De invasie van pestvogels begon in december vorm te krijgen. In Drenthe zijn ze gezien bij Eelde en Annen. Ze zoeken besdragen de struiken: Gelderse roos (favoriet), cotoneaster, meidoorn, kers en liguster. In de Hortensiastraat in Groningen waren dertig pestvogels op twee kersbomen. Ze kregen concurrentie van zes merels. Toen de kersen op waren, trokken ze verder. Een Amerikaan stond daar foto's te maken en moest lachen om mijn uitleg van de naam pestvogel. De vogels verschenen in de Middeleeuwen om de zes of zeven jaar. In strenge winters brak de pest uit. Men dacht dat pestvogels de ziekte overbrachten. In Amerika heet de pestvogel Bohemian waxwing. Op de vleugel zie je rode lakstreepjes, wax of lak. De kleur lijkt op de lak waarmee vroeger brieven werden verzegeld. Lakvogel is een betere naam dan de negatief klinkende benaming pestvogel.

Pestvogels die in ons land en Duitsland overwinteren komen uit Scandinavië en Siberië. Op het hele noordelijk halfrond verplaatsen pestvogels zich. Achterneef Hank Moorlag woont in Whitehorse, hoofdstad van de noordelijkste Canadese provincie, de Yukon Territory. De Yukon grenst aan de Amerikaanse staat Alaska. Hank vertelt dat de Bohemian waxwing niet bij tientallen, maar bij honderden naar het zuiden trekt en stuurt een prachtige foto. Ze trekken al eind oktober vanuit Alaska en het noorden van De Yukon naar het zuiden. Duidelijk is te zien dat het om dezelfde vogel gaat. Alleen deze pestvogel is grijs, maar heeft wel het geel op vleugels en staart en de karakteristieke lakstreepjes.

▶ Gefermenteerde bessen maken pestvogels dronken

Bohemian waxwing in winters Yukon.

Hank Moorlag, Whitehorse ©

Massaal strijken ze neer op struiken met bessen waarin veel suiker en zetmeel zit. In De Yukon moeten ze veel eten, want Hank vertelt dat de nachten daar lang zijn met min dertig graden. Evenals 'onze' pestvogel is de soort in Canada doel. Ze fourageren rustig en zijn dicht te naderen. In De Yukon doet zich een merkwaardig probleem voor. De waxwings eten ook de bessen die op de grond liggen. Door fermentatie heeft zich alcohol gevormd. Er zijn vogels die na het eten van deze bessen niet meer op hun pootjes kunnen staan. Ze liggen versuft in de sneeuw. Een YouTube-filmpje over waxwings laat dat zien. Vogel-

beschermers hebben een speciaal plastic mandje ontworpen waarin de dronken vogel zijn roes uit kan slapen. Hij ligt op een warme doek en krijgt alleen water. Een dag later vliegt hij weer.

Drie soorten waxwings

Een Canadese ornitholoog vertelt op een site over waxwings dat de intensiteit van de gele strepen op vleugel en staart en de rode lakstreepjes afhankelijk is van voeding en leeftijd. Hoe ouder de vogel, des te feller de kleuren. De buitenkant van een bes is rood, maar het vruchtvlies is geel. Deze kleurstoffen zijn bepalend voor de kleuren op vleugel en staart. Op het noordelijk halfrond leven drie soorten pestvogels. In een park bij achternicht Julia Moorlag in Stouffville

(Ontario) vond ik enkele jaren geleden een groepje Cedar waxwings. Deze pestvogel is slanker, bruiner, heeft een gele buik en de bekende lakstreepjes op de vleugel. In het park zat het groepje op een bessenstruik die verdacht veel leek op Gelderse roos. In het noorden van Japan leeft de Japanse pestvogel, een forse donkerbruine vogel met veel rood op de vleugels. De drie soorten waxwings hebben de kuif gemeen. Bij onrust of opwindende gaat de kuif rechtop staan. Pestvogels broeden in open bossen waar ze geen vast territorium hebben. Ze blijven altijd gezellig bij elkaar en voeden hun jongen met insecten. Zover is het nog lang niet. Voorlopig plunderen ze onze bessenstruiken en vliegen in maart of april terug naar hun broedgebieden.

Recreatie en natuurbeheer kunnen in overleg samengaan

Wanneer we over recreatie spreken in combinatie met natuurbeheer, zie ik regelmatig gefronste wenkbrauwen. Een sportief evenement dat 400 deelnemers trekt, kan dat zonder dat er schade aan de natuur ontstaat? Dan bevind ik mij in een omgeving van actieve collega's die zich zorgen maken over de toename van het recreatief medegebruik. In gesprek met een buurman die een camping runt, hoor ik een ander geluid: 'Waarom doen jullie (natuurbeheerders) zo moeilijk als ik een dropping wil organiseren voor mijn gasten? Heeft de natuur daar zoveel last van?' Voor beide kanten heb ik begrip. Immers de campingeigenaar wil het goed doen voor zijn bezoekers en de boswachter neemt zijn verantwoordelijkheid als natuurbeheerder.

Sinds de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog is de recreatie gestaag gegroeid. Toen in 1960 de 40-urige werkweek werd ingevoerd, was de vrije zaterdag voor veel sectoren een feit. De bevolking had meer tijd voor ontspanning. Steeds meer men-

Picknickbank uit 1964, eigen ontwerp Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer ©

sen brachten hun vrije weekend door in de natuur in hun omgeving. Vanaf 1960 vinden we ook een bescheiden post op de rijksbegroting voor zogenaamde "elementen van formaat voor de dagrecreatie". Dat betekende dat in de omgeving van grote steden plaatsen voor openlucht recreatie werden ingericht. Veel gebie-

den van Staatsbosbeheer leenden zich daar uitstekend voor.

Beschermen Beleven Benutten

Bij Staatsbosbeheer hebben we bewust gekozen voor een meersporenbeleid, de drie B's. De B van beschermen, de B van beleven en de B van benutten. Dat er tussen de B's onderling een spanningsveld

is, lijkt mij voor de hand liggend. Daar waar wij de natuur optimaal willen beschermen, is het lang niet altijd gewenst dat er veel publiek komt. Kwetsbare venranden of natte hoogveentjes verdragen nu eenmaal weinig betreding. Daar moet je op een gepaste wijze mee omgaan. Dit is de B van beschermen en beheren. Tegelijkertijd nemen wij onze B van beleven serieus. Want zonder waardering en draagvlak van onze bezoekers, kunnen wij wel stoppen met ons werk. De vraag van de buurman met kampeerboerderij, die leuke speurtocht wil uitzetten, nemen wij serieus. Daar verlenen we graag onze medewerking aan. Waar het op aankomt is, dat er goede afspraken worden gemaakt. Wat zijn de mogelijkheden en wat is écht een brug te ver? In gesprek met verschillende gebruikersgroepen blijkt dat er na goed overleg, veel mogelijk is. Je best doen om je te verplaatsen in de situatie van de ander, kan een goed hulpmiddelje zijn. Dat geldt voor recreatieondernemers én voor boswachters.

Hans Kruk, boswachter Staatsbosbeheer